

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 8. juuni 2023
(OR. en)

10411/23
ADD 1

AG 48
INST 209
JAI 822

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	8. juuni 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 311 final
Teema:	LISA 1 järgmise dokumendi juurde: KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA KOHTULE, EUROOPA KESKPANGALE, EUROOPA KONTROLLIKOJALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE Ettepanek institutsioonidevahelise eetikaorgani loomiseks

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 311 final.

Lisatud: COM(2023) 311 final

Brüssel, 8.6.2023
COM(2023) 311 final

ANNEX 1

LISA

järgmise dokumendi juurde:

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE, EUROOPA KOHTULE, EUROOPA KESKPANGALE, EUROOPA
KONTROLLIKOJALE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA
REGIOONIDE KOMITEELE**

Ettepanek institutsioonidevahelise eetikaorgani loomiseks

LISA

Ettepanek:

Euroopa Parlamendi, Euroopa Ülemkogu, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanka, kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee kokkulepe, millega luuakse institutsioonidevaheline organ Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete eetikastandardite kehtestamiseks

SELETUSKIRI

Euroopa Liidu lepingu artikli 13 lõikes 1 on sätestatud, et Euroopa Liidu „käsutuses on institutsiooniline raamistik, mille eesmärk on edendada liidu väärtusi, taotleda liidu eesmärke, teenida liidu, selle kodanike ja liikmesriikide huve ning tagada liidu poliitika ja meetmete kooskõla, tõhusus ning järjepidevus“.

Euroopa institutsioonid peavad oma vastavates ülesannetes toetuma oma liikmete laitmatule käitumisele. Liikmed peavad järgima institutsioonide liikmete eetikapõhimõtteid ja -kohustusi, mis on sätestatud ELi aluslepingutes, samuti nendest tulenevaid eeskirju igas institutsioonis.

Selleks et ELi kodanikud usaldaksid oma demokraatlikke esindajaid Euroopa institutsioonides ja institutsioonide toimimist, peavad institutsioonide liikmed vastama kõrgeimatele sõltumatuse ja usaldusväärsuse standarditele.

Aluslepingutega kehtestatakse enamiku institutsioonide liikmetele kohustused ja antakse vastutus tagada institutsioonide liikmete nõuetekohane käitumine, pidades silmas institutsiooni sõltumatust ja usaldusväärsust. Aluslepingutega kehtestatud institutsioonidevaheline tasakaal tagab institutsioonidevahelise kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi. Aluslepingutega kehtestati eelkõige menetlused, mis võimaldavad reageerida institutsioonide üksikute liikmete väärkäitumisele. Enamik institutsioone on otsustanud seda raamistikku ja vastavaid individuaalseid kohustusi üksikasjalikumalt rakendada kas oma kodukorras või enda liikmete käitumisjuhendis. Asjakohased sätted on:

Euroopa Parlament

Aluslepingutes ei ole sätestatud Euroopa Parlamendi liikmete otseseid eetikakohustusi ega selgeid eeskirju või menetlusi, mida tuleb ELi tasandil järgida liikme eetiliselte väära käitumise korral. Parlament on kehtestanud eeskirjad Euroopa Parlamendi liikmete käitumisjuhendis, mis on lisatud parlamendi kodukorrale. Euroopa Parlamendi liikmete käitumisjuhendi artiklis 8, milles käsitletakse menetlust käitumisjuhendi võimaliku rikkumise korral, on sätestatud järgmine:

1. Kui on alust arvata, et Euroopa Parlamendi liige on käesolevat käitumisjuhendit rikkunud, teavitab president sellest nõuandekomiteed, välja arvatud juhtudel, kui ilmselgelt on tegemist pahatahtlikkusega.

2. Nõuandekomitee vaatab väidetava rikkumise asjaolud läbi ja võib asjaomase parlamendiliikme ära kuulata. Komitee esitab oma järelduste alusel presidendile soovitusel võimaliku otsuse kohta.

Kui käitumisjuhendi väidetava rikkumise on toime pannud nõuandekomitee alaline või asendusliige, ei osale ta nõuandekomitee tegevuses kõnealuse väidetava rikkumise käsitlemisel.

3. Kui parlamendi president jõuab nimetatud soovitus arvesse võttes ja pärast parlamendiliikmelt kirjaliku selgituse küsimist järeldusele, et asjaomane parlamendiliige on käitumisjuhendit rikkunud, teeb ta põhistatud otsuse distsiplinaarkaristuse määramiseks. President teavitab parlamendiliiget põhistatud otsusest.

Määratud distsiplinaarkaristus võib hõlmata ühte või mitut meetet, mis on loetletud kodukorra artikli 176 lõigetes 4–6.

4. Asjaomane parlamendiliige võib kasutada kodukorra artiklis 177 sätestatud sisemise edasikaebamise võimalusi.

Kodukorra artikli 176 lõiked 4–6 – karistused

4. Karistus võib hõlmata ühte või mitut järgmistest meetmetest:

- a) noomitus;*
- b) päevaraha õigusest ilmajätmine kaheks kuni kolmekümneks päevaks;*
- c) ajutine täielik või osaline kõrvaldamine parlamendi tegevusest kaheks kuni kolmekümneks parlamendi või selle organi, komisjoni või delegatsiooni koosolekupäevaks, ilma et see piiraks õigust hääletada täiskogu istungil, tingimusel et sellisel juhul peetakse parlamendiliikmete käitumisreeglitest rangelt kinni;*
- d) kuni aastane keeld esindada parlamenti parlamentidevahelises delegatsioonis, parlamentidevahelisel konverentsil või institutsioonidevahelisel foorumil;*
- e) konfidentsiaalsuskohustuste rikkumise korral kuni aastane juurepääsupiirang konfidentsiaalsele või salastatud teabele.*

5. Lõike 4 punktides b–e sätestatud meetmeid võib kahekordistada, kui tegu on korduvate rikkumistega või kui parlamendiliige keeldub täitmast artikli 175 lõike 3 alusel võetud meetmeid.

6. President võib lisaks esitada eesistujate konverentsile ettepaneku vastavalt artiklis 21 sätestatud korrale katkestada või lõpetada parlamendiliikme tegevus ühel või mitmel ametikohal parlamendis.

Euroopa Ülemkogu

ELi lepingu artikli 15 lõige 5.

Euroopa Ülemkogu valib oma eesistuja kvalifitseeritud häälteenamusega kahe ja poole aasta pikkuseks ametiajaks; teda võib ühe korra tagasi valida. Takistuse või tõsise üleastumise korral võib Euroopa Ülemkogu tema mandaadi sama korra kohaselt lõpetada.

Euroopa Ülemkogu eesistuja käitumisjuhend sisaldab täiendavaid eeskirju oodatava käitumise kohta.

Nõukogu

Euroopa Liidu Nõukogu koosneb kõigi liikmesriikide esindajatest ministri tasandil, kellel on asjaomase liikmesriigi hääleõigus ja volitus võtta valitsust siduvad kohustusi (ELi lepingu artikli 16

lõige 2). Nõukogu kodukorraga, mis põhineb ELi toimimise lepingu artikli 240 lõikel 3, ei kehtestata konkreetseid eetikakohustusi üksikutele ministritele, kes esindavad nõukogus liikmesriike. Selles suhtes loodetakse, et iga liikmesriigi vastutus ja siseotsused tagavad, et ametis olev minister kasutab nõukogus liikmesriigi häält ja esindab selle seisukohti asjakohasel viisil ning et see ametis olev isik aitab kaasa nõukogu töö sujuvale toimimisele ja austab seda.

Euroopa Komisjon

ELi toimimise lepingu artikkel 245

Komisjoni liikmed hoiduvad kõigest, mis ei sobi kokku nende kohustuste laadiga. Liikmesriigid austavad nende sõltumatust ega püüa neid nende ülesannete täitmisel mõjutada.

Oma ametiaja jooksul ei või komisjoni liikmed töötada ühelgi teisel tasustataval ega mittetasustataval ametikohal. Oma kohustusi täitma asudes kohustuvad nad pidulikult nii ametiaja jooksul kui ka pärast selle lõppemist austama sellest tulenevaid kohustusi ning eriti oma kohustust käituda ausalt ja diskreetselt teatavate ametisse nimetamiste suhtes või soodustuste vastuvõtmisel pärast oma ametiaja lõppemist. Nende kohustuste rikkumise korral võib Euroopa Kohus lihthälteenamusega otsustava nõukogu avalduse või komisjoni avalduse põhjal otsustada, et asjasse puutuv liige tuleb olenevalt asjaoludest kas ametist tagandada vastavalt artikli 247 sätetele või jätta ilma õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid soodustusi.

Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendis määratletakse ja selgitatakse liikmetele kohaldatavaid kohustusi (ELT C 65, 21.2.2018, lk 7–20).

Euroopa Liidu Kohus

Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikkel 6 (protokoll nr 3)

Kohtuniku võib ametist tagandada või jätta ilma õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid hüvesid üksnes juhul, kui ta Euroopa Kohtu kohtunike ja kohtujuristide üksmeelse arvamuse kohaselt ei vasta enam oma ametikoha nõuetele või ei täida sellest tulenevaid kohustusi. Asjaomane kohtunik sellisel nõupidamisel ei osale. Kui see isik on üld- või erikohtu liige, teeb Euroopa Kohus otsuse pärast asjaomase kohtuga konsulteerimist.

Kohtusekretär edastab Euroopa Kohtu otsuse Euroopa Parlamendi presidendile ja komisjoni presidendile ning teatab sellest nõukogu eesistujale.

Juhul kui kohtunik otsustatakse tema ametikohalt tagandada, vabaneb kohtunikukoht alates viimati nimetatud teatamisest.

Euroopa Liidu Kohtu endiste ja praeguste liikmete käitumisjuhendis on selgitatud kohustusi üksikasjalikumalt (ELT C 397, 30.9.2021, lk 1–8).

Kontrollikoda

ELi toimimise lepingu artikli 286 lõiked 5 ja 6

5. Kui tavaline asendamine või surm välja arvata, lõpevad kontrollikoja liikme kohustused ametist lahkumisel või Euroopa Kohtu otsusega ametist tagandamisel lõike 6 alusel.

6. Kontrollikoja liiget võib ametist vabastada või jätta ilma õigusest saada pensioni või muid seda asendavaid soodustusi ainult juhul, kui Euroopa Kohus kontrollikoja taotluse põhjal leiab, et ta ei vasta enam oma ametikoha nõuetele või ei täida sellest tulenevaid kohustusi.

Kontrollikoja endiste ja praeguste liikmete käitumisjuhendis on kohustused sätestatud üksikasjalikumalt (ELT L 128, 2.5.2022, lk 102–113).

Euroopa Keskpank

Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanka põhikirja (protokoll nr 4) artikli 11 lõige 4 seoses selle juhatuse liikmetega

Kui juhatuse liige ei vasta enam tingimustele, mida nõutakse tema kohustuste täitmiseks, või kui ta on süüdi tõsisel üleastumises, võib Euroopa Kohus ta EKP nõukogu või juhatuse taotluse põhjal ametist tagandada.

EKP kõrgema taseme ametiisikute käitumisjuhendis on sätestatud EKP nõukogu ja järelevalvenõukogu liikmete eetikakohustused, mida kohaldatakse EKP kõrgetasemelise organi liikmete ülesannete täitmisel ning juhatuse liikmete suhtes (ELT C 478, 16.12.2022, lk 3–14).

Regioonide Komitee

ELTLi artikli 300 neljas lõik –

□...□ *Regioonide Komitee liikmeid ei seo mingid kohustuslikud juhised. Liidu üldistes huvides on nad oma kohustuste täitmisel täiesti sõltumatud.*

Seda sätet rakendatakse ka Euroopa Regioonide Komitee liikmete käitumisjuhendis (ELT L 20, 24.1.2020, lk 17–23).

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

ELTLi artikli 300 neljas lõik –

Majandus- ja sotsiaalkomitee □ ...□ liikmeid ei seo mingid kohustuslikud juhised. Liidu üldistes huvides on nad oma kohustuste täitmisel täiesti sõltumatud.

Seda sätet rakendatakse ka Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee kodukorras ning liikmete käitumisjuhendis (ELT L 149, 31.5.2022, lk 1–54).

Aluslepingutega on seega kehtestatud diferentseeritud raamistik institutsioonide liikmete individuaalsete kohustuste ja väärkäitumise korral järgitava menetluse kohta. Enamik institutsioone on otsustanud seda raamistikku ja vastavaid individuaalseid kohustusi üksikasjalikumalt rakendada. Need institutsioonid on vastu võtnud sise-eeskirjad kas oma kodukorras või enda liikmete käitumisjuhendis ning on tavaliselt usaldanud oma presidendile või eesistujale erivastutuse nende eeskirjade kohaldamise eest. Tavaliselt on nad moodustanud ka sisenõuandeorgani, kes aitab institutsioonidel teha otsuseid oma liikmete kõigi või teatavate individuaalsete kohustuste kohta. Praegu puudub mehhanism või foorum selliste institutsiooniseste meetmete arutamiseks või koordineerimiseks institutsioonide vahel, isegi valdkondades, kus institutsioonide ja nende liikmete vahel on suured sarnasused. Samuti puudub ühtne koht, kus kõigi institutsioonide liikmete suhtes kohaldatavad eetikaeeskirjad ja -meetmed on avalikult kättesaadavad.

Komisjoni presidendi 16. juulil 2019 avaldatud poliitikasuunistes toetati kõigile ELi institutsioonidele ühise sõltumatu eetikaorgani loomist, mille eesmärk on tagada usaldus ELi institutsioonide vastu seoses eetika, läbipaistvuse ja usaldusväärsusega.

Euroopa Parlamendis oli aastatel 2019–2021 töös algatusraport ELi institutsioonide läbipaistvuse ja usaldusväärsuse suurendamise kohta sõltumatu ELi eetikaorgani loomise kaudu. Parlamendi resolutsioon võeti vastu 16. septembril 2021. Komisjon saatis 18. veebruaril 2022 Euroopa Parlamendile ametliku vastuse. Sellele järgnenud resolutsioon, milles nõutakse eetikaorgani loomist, võeti vastu 16. veebruaril 2023.

Kõigi institutsioonide ühine eetikaorgan võimaldab välja töötada ühised miinimumstandardid institutsioonide liikmete käitumise kohta. Sellega antakse esimest korda kõigile institutsioonidele võimalus käsitleda oma liikmete eetikastandardite küsimust institutsioonidevahelise ühise huvi küsimusena. Mis puudutab liidu institutsioonide töötajaid, siis on personalieeskirjades ja Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimustes juba kehtestatud eetika ja distsiplinaarmedetmete valdkonnas ulatuslik eeskirjade ja menetluste kogum, mida kohaldatakse kõigi liidu institutsioonide, organite ja asutuste töötajate suhtes. See tagab ühesugused standardid ja eeskirjad kogu ELi avaliku teenistuse jaoks, mida saab veelgi täpsustada igas institutsioonis vastuvõetud rakenduseeskirjadega. Et tagada läbipaistvus ja edendada personalieeskirjade järjepidevat kohaldamist, koondatakse personalieeskirjade rakenduseeskirjad Euroopa Liidu Kohtu peetavasse registrisse ning komisjon esitab nende kohta iga kolme aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande (personalieeskirjade artikkel 110). Neid jõupingutusi toetavad väljakujunenud struktuurid ja mehhanismid, millega leitakse ühine institutsioonidevaheline lähenemisviis alati, kui see on reguleeritava valdkonna puhul vajalik. Komisjon on seisukohal, et nende väljakujunenud struktuuride ja mehhanismide abil peaks esmajärjekorras uurima võimalusi heade tavade ja saadud kogemuste jagamiseks ning vajaduse korral valdkondi, kus võiks personalieeskirju veelgi ühtlustada.

Töötajad ei kuulu käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse, sest institutsioonidevahelised koordineerimismehhanismid töötajate eetikaküsimuste jaoks on juba olemas. Personalieeskirjade piires ja haldusjuhtide kogu kaudu peaksid käesoleva kokkuleppe osalised kohustuma püüdlema selle poole, et standardite tase oleks samaväärne organi vastuvõetud standarditega peadirektorite ja samaväärsete isikute kohta.

Selliseid ametlikke institutsioonidevahelisi mehhanisme ja personalile ühiseid standardeid ei ole aga olemas institutsioonide liikmete jaoks ning just selles seisneb kõigi ELi institutsioonide ja nõuandvate organite liikmeid hõlmava eetikaorgani lisaväärtus.

Otsustusõigus iga institutsiooni sisemiste eetikanormide vastuvõtmiseks ja kohaldamiseks peaks jääma vastavatele institutsioonidele. Sise-eeskirjade kohaldamine on iga institutsiooni esmane kohustus, mida tehakse aluslepingutega kehtestatud institutsioonidevahelise tasakaalu süsteemi ning selle kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi raames. Institutsioonid ei saa loobuda neile aluslepingutega antud volituste kasutamisest. Nad ei saa delegeerida vastutust oma liikmete käitumise eest ega oma õigust reageerida üksikute liikmete eetikanormide rikkumistele. Oma haldusautonoomia tõttu võivad nad siiski otsustada luua nõuandva organi ja kasutada selle abi üksikute liikmete eetilise käitumise ühiste miinimumstandardite väljatöötamisel ning küsimustes, mis on seotud nende liikmete suhtes kohaldatavate sisemiste eetikanormide ja menetluste ettevalmistamisega.

Selle organi loomine ei sega ega piira mingil viisil uurimisi ega kattu seetõttu Euroopa Pettustevastase Ameti, Euroopa Prokuratuuri, riiklike politsei- ja prokuratuuriasutuste ega Euroopa Ombudsmani vastavate volitustega.

Käesolev kokkulepe ei piira Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel 2021. aastal sõlmitud institutsioonidevahelist kokkulepet kohustusliku läbipaistvusregistri kohta ega 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja komisjoni

vahel, milles käsitletakse Euroopa Pettustevastase Ameti sisejuurdlust.

Isevastutuse tagamiseks ja lisaväärtuse loomiseks peaks see organ olema kõigi institutsioonide ja nõuandvate organite ühine struktuur, mis annab neile nõu ja abi nende vahel kokku lepitud küsimustes ja viisidel.

Selleks et täita oma kohustust toetada kõigi institutsioonide ja nõuandvate organite ühise eetikaorgani loomist, teeb komisjon ettepaneku sõlmida nende institutsioonide ja nõuandvate organite vahel kõnealune kokkulepe, mis edastatakse Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Liidu Kohtule, Euroopa Keskpankale, kontrollikojale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele. Lojaalse koostöö vaimus on oluline, et institutsioonidevaheline kokkulepe saavutataks võimalikult ruttu ja nii kiiresti, et oleks võimalik luua eetikaorgan enne järgmisi Euroopa Parlamendi valimisi. Ka Euroopa Investeerimispank võib taotluse korral saada pärast kokkuleppe jõustumist selle täieõiguslikuks osaliseks. Ta saab käesoleva kokkuleppe osaliseks alates kuupäevast, mil ta määrab eetikaorganisse oma esindaja. Kõik standardid, mille eetikaorgan võib välja töötada enne Euroopa Investeerimispanka tegelikku liikmesust, kehtivad selle kohta täies ulatuses.

Liidu organid ja asutused, välja arvatud osalevad institutsioonid, võivad vabatahtlikult soovida rakendada kõiki praeguseid või tulevase ühiseid standardeid, mille eetikaorgan on välja töötanud, eeskirjades, mida kohaldatakse nende isikute suhtes, kes ei ole nende töötajad ja kelle ülesanded sarnanevad käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate ülesannetega. Sel juhul osalevad nad arvamusevahetuses eetikaorgani liikmetega oma vastavate sise-eeskirjade üle, mis on seotud valdkondadega, kus standardid on välja töötatud. Nad nimetavad selleks konkreetseks arvamusevahetuseks oma esindaja. Sama arvamusevahetus toimub siis, kui töötatakse välja uued standardid või ajakohastatakse olemasolevaid.

Ettepanek:

Euroopa Parlamendi, Euroopa Ülemkogu, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanka, kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee kokkulepe, millega luuakse institutsioonidevaheline organ Euroopa Liidu lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete eetikastandardite kehtestamiseks

EUROOPA PARLAMENT,

EUROOPA ÜLEMKOGU,

NÕUKOGU,

EUROOPA KOMISJON,

EUROOPA LIIDU KOHUS,

EUROOPA KESKPANK,

KONTROLLIKODA,

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE

NING REGIOONIDE KOMITEE

Arvestades, et:

- (1) Käesoleva kokkuleppe eesmärk on luua Euroopa Liidu lepingu artikli 13 lõigetes 1 ja 4 loetletud liidu institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete jaoks institutsioonidevaheline eetikastandardite organ (edaspidi „organ“). Ka Euroopa Investeerimispank võib taotluse korral saada pärast kokkuleppe jõustumist selle täieõiguslikuks osaliseks.
- (2) Liidu organid ja asutused, välja arvatud käesoleva kokkuleppe osalised, võivad soovi korral rakendada kogu praeguste ja tulevaste ühiste miinimumstandardite kogumikku, mille eetikaorgan on välja töötanud, eeskirjades, mida kohaldatakse selliste isikute suhtes, kes ei ole nende töötajad ja kelle ülesanded sarnanevad käesoleva kokkuleppe kohaldamisalasse kuuluvate ülesannetega.
- (3) Organi toimimine ei tohiks mõjutada ühegi kokkuleppeosalise aluslepingutes sätestatud pädevust ega tema vastavaid sisemise töökorralduse volitusi või aluslepingutega kehtestatud kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi. Samuti ei mõjuta see Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) volitusi; OLAFil on märkimisväärsed volitused ja oskusteave liikmete ametikohustuste oluliste rikkumiste uurimisel. Kõik institutsioonid, organid ja asutused peaksid OLAFi volitusi täielikult tunnustama ja toetama.
- (4) Liidu kui terviku tõhusus sõltub tema legitiimsusest, samas kui liidu legitiimsus sõltub omakorda tema kodanike usaldusest. Eetika, ausus ja läbipaistvus on olulised, et säilitada liidu kodanike usaldus liidu institutsioonide poliitilise, seadusandliku ja haldustöö vastu.
- (5) Liidu institutsioonide ja nõuandvate organite liikmetel on eriline kohustus täielikult järgida ja rakendada eetikapõhimõtteid ja kohustusi, mis on sätestatud aluslepingutes ja nendest tulenevates institutsioonide eeskirjades.
- (6) Oluline ei ole mitte ainult see, et kõik liidu institutsioonid ja nõuandvad organid kehtestaksid ja kohaldaksid selgeid ja läbipaistvaid eeskirju, vaid et neil oleksid samad usaldusväärsuse ja sõltumatuse miinimumstandardid ning mehhanismid, mis tagavad nende vastavate eetikanormide järgimise.

- (7) Seega peaks organi ülesanne olema töötada välja ühised miinimumstandardid kindlaksmääratud valdkondades, vahetada arvamusi institutsiooni või nõuandva organi enesehindamise küsimuses selle kohta, kas asutuse sise-eeskirjad on kooskõlas kõnealuste väljatöötatud standarditega, ning edendada selles valdkonnas institutsioonidevahelist koostööd.
- (8) Enesehindamisel põhinevat aramusvahetust tuleks kohaldada ka muude liidu organite ja asutuste kui kokkuleppeosaliste suhtes, kes otsustavad vabatahtlikult kohaldada kõiki ühiseid miinimumstandardeid. Selleks peaksid nad aramusvahetuse eesmärgil määrama oma esindaja.
- (9) Iga kokkuleppeosaline peaks püüdma tagada oma täis- ja asendusliikmete määramisel organis soolise võrdsuse. Organi kogu koosseisus, mis koosneb selle liikmetest (täisliikmetest ja asendusliikmetest), sealhulgas eesistujast, samuti sõltumatutest ekspertidest, peaks püüdlema soolise tasakaalu poole.
- (10) Ükski käesoleva kokkuleppe säte ei tohiks takistada kokkuleppeosalist kehtestamast oma liikmetele rangemaid nõudeid, eelkõige seoses konkreetse ohuga, mis on seotud kokkuleppeosalise või tema liikmete volituste ja ülesannetega.
- (11) Ükski käesoleva kokkuleppe säte ei tohiks mingil juhul anda alust madaldada standardeid, mida kokkuleppeosaline käesoleva kokkuleppega hõlmatud küsimustes juba kohaldab.
- (12) Kokkuleppeosalised peaksid käesoleva kokkuleppe rakendamisel alati tegutsema vastastikuses lojaalses koostöös.
- (13) Kokkuleppeosalised kirjutavad käesolevale kokkuleppele alla pärast seda, kui nad on selleks vajalikud sisemenetlused lõpule viinud,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesoleva kokkuleppega luuakse Euroopa Parlamendi, Euroopa Ülemkogu, nõukogu, Euroopa Komisjoni, Euroopa Liidu Kohtu, Euroopa Keskpanga, kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee (edaspidi „kokkuleppeosalised“) liikmete jaoks institutsioonidevaheline eetikastandardite organ (edaspidi „organ“). Samuti sätestatakse siin organi raamistik ja toimimise põhimõtted.
2. Ka Euroopa Investeerimispank saab taotluse korral kokkuleppe täieõiguslikuks osaliseks. Tema osalemine organis jõustub kuupäeval, mil ta määrab oma esindaja organis kooskõlas artikliga 3. Kõik ühised miinimumstandardid, mille organ võib välja töötada enne Euroopa Investeerimispanga tegelikku osalemist, kehtivad selle kohta täies ulatuses.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas kokkuleppes tähendab mõiste „kokkuleppeosaliste liikmed“:
 - (a) Euroopa Parlamendi liikmeid;
 - (b) Euroopa Ülemkogu eesistujat;
 - (c) nõukogu eesistujaks oleva liikmesriigi ministri tasandi esindajaid;
 - (d) Euroopa Komisjoni liikmeid;
 - (e) Euroopa Liidu Kohtu liikmeid;
 - (f) kontrollikoja liikmeid;
 - (g) Euroopa Keskpanka juhatuse liikmeid ning EKP nõukogu ja järelevalvenõukogu liikmeid, kui nad täidavad oma ülesandeid;
 - (h) Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liikmeid;
 - (i) Regioonide Komitee liikmeid.
2. Kui Euroopa Investeerimispank saab kokkuleppeosaline vastavalt artikli 1 lõikele 2, laiendatakse käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud määratlust nii, et see hõlmaks nii Euroopa Investeerimispanka halduskomitee liikmeid kui ka direktorite nõukogu liikmeid, kui nad täidavad oma ülesandeid.

Artikkel 3

Organi liikmed

1. Iga kokkuleppeosalist esindab organis üks liige. Selleks määrab iga kokkuleppeosaline ühe täisliikme ja ühe asendusliikme, kes osaleb organi liikmena, kui täisliige puudub või tema tegevus on takistatud. Täis- ja asendusliikmed nimetatakse ametisse hiljemalt kahe kuu jooksul pärast kokkuleppe jõustumise kuupäeva. Iga kokkuleppeosaline püüab tagada oma täis- ja asendusliikmete määramisel soolise võrdsuse.
2. Organi täisliige on põhimõtteliselt asepresidendi tasandil või samaväärsel tasandil isik.
3. Igal kokkuleppeosalisel on täielik kaalutusõigus oma täis- või asendusliikme asendamiseks, püüdes täis- ja asendusliikmete seas alati tagada soolise võrdsuse. Igal juhul lõpeb täis- või asendusliikme ametiaeg automaatselt:
 - (a) kui esindaja lahkub ametist liidu institutsioonis või nõuandvas organis, mida ta esindab;
 - (b) igal juhul viis aastat pärast esimest täis- või asendusliikmeks määramist.

Artikkel 4

Eesistuja

1. Iga kokkuleppeosaline juhatab organit rotatsiooni korras ühe aasta. Rotatsioon toimub vastavalt asutamislepingu artikli 13 lõikes 1 sätestatud institutsioonide järjestusele. Kui asutamislepingu artikli 13 lõikes 1 esitatud loetelu on ammendatud, jätkub rotatsioon kahe asutamislepingu artikli 13 lõikes 4 osutatud nõuandva organiga. Seejärel jätkub see Euroopa Investeeringispangaga, kui viimane saab kokkuleppeosaliseks vastavalt artikli 1 lõikele 2.
2. Eesistuja korraldab organi tööd, tagades asjakohaste korralduslike ja menetluslike meetmete võtmise ning edastades kogu nõutava teabe ja dokumendid kõigile organi liikmetele.

Artikkel 5

Sõltumatud eksperdid

1. Organit abistab viis sõltumatut eksperti, kes osalevad kõikidel organi koosolekutel vaatlajatena ja nõustavad organi liikmeid kõigis organi volitustega seotud eetikaküsimustes.
2. Sõltumatud eksperdid nimetatakse kokkuleppeosaliste ühisel kokkuleppel, võttes arvesse nende pädevust, kogemusi, sõltumatust ja kutseoskusi. Nende ametialane käitumine peab olema olnud laitmatu, neil peab olema kõrge tasandi ametikohal töötamise kogemus Euroopa, riiklikes või rahvusvahelistes avalik-õiguslikes organisatsioonides. Nad nimetatakse ametisse, järgides komisjoni kehtestatud korda, hiljemalt kolm kuud pärast käesoleva kokkuleppe jõustumist.
3. Sõltumatud eksperdid allkirjastavad deklaratsiooni huvide konflikti puudumise kohta. Kui töölepingute sõlmimiseks volitatud asutus tuvastab huvide konflikti, küsib ta organi arvamust.
4. Sõltumatute ekspertide nimetamisel püüavad kokkuleppeosalised tagada soolise tasakaalu.
5. Sõltumatute ekspertide ametiaeg on kolm aastat ja seda võib ühe korra pikendada. Kui sõltumatu eksperdi ametiaeg lõpeb enne kolmeaastase ametiaja lõppu, nimetavad kokkuleppeosalised ühisel kokkuleppel uue liikme kolmeks aastaks.
6. Sõltumatud eksperdid saavad komisjonilt erinõuniku staatuse ja nad liidetakse halduslikult komisjoniga. Neile hüvitatakse reisi- ja majutuskulud, mis on tekkinud ametiülesannete täitmisel. Nad saavad iga tööpäeva kohta päevatasu, mis arvutatakse liidu palgaastme AD12 ametniku töötasu alusel.

Artikkel 6

Volitused

1. Organ aitab edendada kokkuleppeosaliste seas ühist eetika- ja läbipaistvuskultuuri, töötades eelkõige välja kokkuleppeosalistele ühised miinimumstandardid nende liikmete käitumise kohta (edaspidi „standardid“) ning soodustades selles valdkonnas parimate tavade vahetamist.

2. Organi ülesanded on järgmised:

- (a) töötada välja kokkuleppeosaliste liikmete käitumisstandardid artiklis 7 osutatud valdkondades;
 - (b) ajakohastada standardeid kooskõlas artikliga 8;
 - (c) vahetada kooskõlas artiklitega 9 ja 19 arvamusi, tuginedes iga kokkuleppeosalise või vabatahtlikult kaasatud liidu organi või asutuse hinnangule oma sise-eeskirjade standarditega vastavusse viimise kohta;
 - (d) edendada kokkuleppeosaliste koostööd ühist huvi pakkuvates küsimustes, mis on seotud nende liikmete käitumist käsitlevate sise-eeskirjadega, ning teabevahetust teiste Euroopa, riiklike või rahvusvaheliste organisatsioonidega, kelle töö on standardite kehtestamise seisukohast oluline;
 - (e) avaldada aastaaruanne kooskõlas artikliga 17.
3. Organi toimimine ei tohi minna vastuollu kokkuleppeosaliste pädevusega ega mõjutada nende vastavaid sisemise töökorralduse volitusi. Eelkõige ei ole organ pädev asjus, mis on seotud kokkuleppeosalise sise-eeskirjade kohaldamisega üksikjuhtumite suhtes.

Artikkel 7

Ühiste miinimumstandardite väljatöötamine

1. Organ töötab välja kõigi kokkuleppeosaliste liikmete käitumisstandardid. Standardid töötatakse välja kokkuleppeosaliste liikmetele aluslepingutega pandud kohustuste raames ning nende puhul võetakse arvesse nende volituste või avaliku teenistuse laadi ning iga kokkuleppeosalise eripära. Standardid ei mõjuta aluslepingutega kehtestatud kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi.
2. Standardid on seotud järgmiste küsimustega:
 - (a) kokkuleppeosaliste liikmete deklareeritavad huvid ja varad;
 - (b) kokkuleppeosaliste liikmete välistegevus nende ametiaja jooksul;
 - (c) selliste kingituste, võõrustamis- ja reisiteenuste vastuvõtmine, mida kolmandad isikud pakuvad kokkuleppeosaliste liikmetele nende ametiaja jooksul;
 - (d) preemiate, teenetemärkide, auhindade ja autasude vastuvõtmine kokkuleppeosaliste liikmete poolt nende ametiaja jooksul;
 - (e) kokkuleppeosaliste liikmete tegevus pärast nende ametiaja lõppu;

- (f) tingimuslikkus ja täiendavad läbipaistvusmeetmed kohustuslikku läbipaistvusregistrit¹ käsitleva 20. mai 2021. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe tähenduses ja kohaldamisalas, eelkõige seoses kokkuleppeosaliste liikmete kohtumistega huvide esindajatega, nagu on määratletud kõnealuse kokkuleppe artikli 2 punktis a.
3. Samuti töötab organ välja ühised miinimumstandardid seoses järgmisega:
- (a) üldised menetlused, mille kokkuleppeosalised on kehtestanud, et tagada sise-eeskirjade järgimine ja seda kontrollida lõikes 2 osutatud valdkondades, sealhulgas teadlikkuse suurendamise meetmed, eetikaküsimustega tegelevate sisemiste organite koosseis ja ülesanded, eeskirjade rikkumise kahtluse korral asjaomasele kokkuleppeosalisele teatamise mehhanismid, sealhulgas teate suhtes võetavad järelmeetmed ja rikkumisest teatavate isikute kaitsmine kättemaksu eest, sealhulgas juhtudel, kui kokkuleppeosaliste liikmed on seotud ahistamisjuhtumitega, ning menetlused rikkumiste korral sanktsioonide algamiseks või kehtestamiseks.
- (b) lõikes 2 osutatud valdkondades kogutud teabe avalikustamise nõuded.
4. Ühiseid miinimumstandardeid võib välja töötada ka muudes kui lõigetes 2 ja 3 loetletud valdkondades, kui kõik kokkuleppeosalised sellega nõustuvad.
5. Organi liikmed lepivad standardites kokku konsensuse alusel lojaalse koostöö vaimus.
6. Organi liikmed lepivad standardites kokku kuue kuu jooksul pärast liikmete ja sõltumatute ekspertide nimetamist vastavalt artikli 3 lõikele 1 ja artikli 5 lõikele 2 ning pärast otsuse tegemist uute standardite väljatöötamise kohta vastavalt lõikele 4.
7. Standardid vormistatakse kirjalikult ja, võttes nõuetekohaselt arvesse kokkuleppe iga osalise autonoomiat, edastatakse need kõikidele kokkuleppeosalistele. Kokkuleppeosalised kohustuvad neid rakendama oma liikmete käitumist käsitlevates sise-eeskirjades. Standardid avalikustatakse artiklis 18 osutatud organi veebisaidil.

Artikkel 8

Ühiste miinimumstandardite ajakohastamine

1. Organ hindab olemasolevate standardite ajakohastamise vajadust, kui üks või mitu organi liiget leiavad, et selline läbivaatamine on vajalik.
2. Läbivaatamist võib pidada vajalikuks eelkõige Euroopa Liidu kohtupraktika suundumuste tõttu, rahvusvaheliste organisatsioonide uute või muudetud eetikastandardite või uute tehniliste arengusuundade tõttu või seepärast, et korduvate probleemide tõttu on vaja olemasolevaid standardeid selgemaks muuta.

¹ ELT L 207, 11.6.2021, lk 1.

3. Olemasolevate standardite ajakohastamise suhtes kohaldatakse artikli 7 lõikeid 5 ja 7.

Artikkel 9

Arvamusvahetus kokkuleppeosaliste enesehinnangute üle

1. Iga kokkuleppeosaline teeb kirjaliku enesehindamise oma sise-eeskirjade ja selle kohta, kas need vastavad artikli 7 kohaselt välja töötatud standarditele ning artikli 8 kohaselt tehtud muudatustele olemasolevates standardites.
2. Iga kokkuleppeosaline viib enesehindamise lõpule hiljemalt nelja kuu jooksul pärast standardi vastuvõtmist või selle ajakohastamist.
3. Asjaomane kokkuleppeosaline esitab enesehinnangu organi koosolekul.
4. Sõltumatud eksperdid koostavad iga enesehinnangu kohta kirjaliku arvamuse kahe kuu jooksul alates selle kättesaamisest. Kui ekspertide arvamust ei võeta vastu ühehäälselt, sisaldab arvamus kõiki eriarvamusi. Ekspertide arutelud on konfidentsiaalsed.
5. Kahe kuu jooksul alates lõikes 4 osutatud kirjaliku arvamuse saamisest korraldab organ enesehinnangu ja kirjaliku arvamuse alusel arvamusvahetuse.
6. Sekretariaat koostab aruande, milles võetakse kokku lõikes 5 osutatud arvamusvahetus ja mis sisaldab lõppsõna. Organ võib aruannet enne kinnitamist muuta. Ta kinnitab aruande konsensuse alusel lõikes 5 osutatud kahe kuu jooksul. Sõltumatute ekspertide arvamus on aruande osa.
7. Iga kokkuleppeosaline ajakohastab oma sise-eeskirju igal kord pärast seda, kui organ on standardid vastu võtnud, kuid hiljemalt neli kuud pärast seda, kui organ on aruande kinnitanud.
8. Lõikes 5 osutatud arvamusvahetusel ega lõikes 6 osutatud aruandel ei ole siduvat mõju ega õigusjõudu.
9. Lõikes 1 osutatud enesehinnang ja lõikes 6 osutatud aruanne avalikustatakse vastavalt artiklile 18.

Artikkel 10

Heade tavade vahetamine

1. Organ korraldab igal aastal koosoleku, mis on pühendatud ühist huvi pakkuvatele küsimustele eetikavaldkonnas ja parimate tavade vahetamisele kokkuleppeosaliste vahel.
2. Organ võib kutsuda lõikes 1 osutatud koosolekule muude avalike riiklike, Euroopa või rahvusvaheliste organisatsioonide esindajaid, kelle tööd peetakse standardite kehtestamise seisukohast asjakohaseks.

Artikkel 11

Koosolekud

1. Koosoleku kutsub kokku eesistuja.
2. Lisaks artiklites 7–10 osutatud koosolekutele võib eesistuja omal algatusel või kokkuleppeosalise taotlusel ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest kokku kutsuda lisakoosolekuid, et arutada ühist huvi pakkuvaid küsimusi.

Artikkel 12

Menetlus huvide konflikti korral

1. Organi liikmed ja sõltumatud eksperdid teatavad eesistujale viivitamata mis tahes asjaoludest, mis võivad kahjustada nende sõltumatust või erapooletust oma ülesannete täitmisel organis või mida võib pidada nende sõltumatust või erapooletust kahjustavaks.
2. Kui deklaratsioon esitatakse vastavalt lõikele 1:
 - (a) asendab asjaomast liiget tema asendusliige seni, kuni liige ei saa organi töös osaleda. Kui deklaratsiooni esitab eesistuja, asendab teda ajutiselt liige, kes sel ajal esindab institutsiooni, mis on järgmine eesistuja vastavalt artikli 4 lõikes 1 määratletud rotatsioonile;
 - (b) asjaomane sõltumatu ekspert hoidub osalemast teabevahetuses teiste ekspertidega seni, kuni konfliktiolukord püsib.

Artikkel 13

Kodukord

1. Organ võtab vastu oma kodukorra, mis on avalik, kolme kuu jooksul pärast liikmete ja sõltumatute ekspertide nimetamist.
2. Kodukorras esitatakse üksikasjalikult meetmed, mis on vajalikud käesoleva kokkuleppe tõhusa rakendamise tagamiseks.

Artikkel 14

Kulude hüvitamine

Kõik kulud, mis organi liikmel või tema asendusliikmel tekivad seoses tema ülesannetega organis, kannab see kokkuleppeosaline, kelle koosseisu ta kuulub.

Artikkel 15

Sekretariaat

1. Sekretariaat on ühine tegevusüksus, mis on loodud organi toimimise haldamiseks. See koosneb üksuste juhatajatest või samaväärsetest isikutest, kes vastutavad iga

kokkuleppeosalise liikmete eetikaeeskirjade eest (edaspidi „üksuste juhatajad“), ja nende käsutuses olevatest töötajatest.

2. Sekretariaat asub ametlikult komisjonis ja seda koordineerib üksuse juhataja, kes komisjonis vastutab komisjoni liikmete eetikaeeskirjade eest, või ametnik, kelle komisjon on teiste kokkuleppeosaliste nõusolekul selleks spetsiaalselt määranud (edaspidi „koordinaator“). Koordinaator esindab sekretariaati ja jälgib selle igapäevatööd kokkuleppeosaliste ühistes huvides.
3. Sekretariaat täidab järgmisi ülesandeid:
 - (a) annab organile aru, valmistab ette selle koosolekuid, osutab operatiivabi selle ülesannete täitmisel ja koostab artikli 9 lõikes 6 osutatud aruande;
 - (b) koostab artiklis 17 osutatud aastaaruande projekti;
 - (c) täidab muid ülesandeid, mida on käesoleva kokkuleppe tõhusaks rakendamiseks vaja;
 - (d) suunab kogu organi sissetuleva ja väljamineva kirjavahetuse organi eesistujale ja/või sellele kokkuleppeosalisele, keda kirjavahetus puudutab.

Artikkel 16

Vahendid

1. Kokkuleppeosalised kohustuvad andma oma peasekretäride või samaväärset ametit pidavate isikute vastastikuse mõistmise memorandumiga, milles lepitakse kokku kolme kuu jooksul pärast liikmete ja sõltumatute ekspertide ametisse nimetamist, sekretariaadi käsutusse vajalikud inim-, haldus-, tehnilised ja rahalised vahendid, sealhulgas piisava personali, et tagada käesoleva kokkuleppe tõhus rakendamine.
2. Kokkuleppeosalised jagavad võrdselt kulusid, mis on seotud artiklis 5 osutatud sõltumatute ekspertidega. Nad maksavad eelarveaasta alguses komisjonile iga-aastast rahalist hüvitist.
3. Kõik organi taotlused, mis nõuavad täiendavaid erakorralisi halduskulusid, suunatakse kokkuleppeosalistele, kes vaatavad organi eelarvetaotlused igal aastal läbi ning kiidavad need heaks vastavalt oma sise-eeskirjadele ja menetlustele.

Artikkel 17

Aastaaruanne

1. Organ võtab konsensuse alusel vastu aastaaruande organi eelmise aasta tegevuse kohta pärast arutelu artiklis 10 nimetatud koosolekul.
2. Aastaaruanne avalikustatakse organi veebisaidil.

Artikkel 18

Veebisait

1. Organ haldab veebisaiti, kus kogu tema tegevusega seotud teave on avalikult kättesaadav.
2. Veebisait sisaldab eelkõige järgmist teavet:
 - (a) organi koosseis, koosolekute ajakava ja päevakorrad;
 - (b) standardid, mis on artikli 7 kohaselt välja töötatud ja vajaduse korral artikli 8 kohaselt ajakohastatud;
 - (c) artikli 9 lõigetes 1 ja 6 osutatud enesehinnangud ja aruanded;
 - (d) kõik kõigi kokkuleppeosaliste kohaldatavad eeskirjad standarditega hõlmatud valdkondades.

Samuti sisaldab see sama teavet artiklis 19 osutatud muude vabatahtlike osalejate kohta.

Artikkel 19

Liidu organite ja asutuste (v.a kokkuleppeosalised) vabatahtlik kaasamine

1. Liidu organid ja asutused, välja arvatud kokkuleppeosalised, võivad organit teavitada, et nad soovivad vabatahtlikult rakendada kogu praeguste ja tulevaste ühiste miinimumstandardite kogumikku eeskirjades, mida kohaldatakse nende isikute suhtes, kes ei ole nende töötajad ja kelle ülesanded sarnanevad artikli 2 kohaldamisalasse kuuluvate ülesannetega.
2. Organ palub asjaomasel liidu organil või asutusel teha kirjalik enesehindamine oma sise-eeskirjade ja nende standarditega vastavusse viimise kohta ning määrata esindaja, kes osaleb organi liikmetega peetavas arvamusevahetuses. Kohaldatakse vastavalt artikli 9 lõikeid 3–9.
3. Lõiget 2 kohaldatakse *mutatis mutandis*, kui organ töötab välja uued standardid või ajakohastab olemasolevaid standardeid.

Artikkel 20

Läbivaatamine

Kokkuleppeosalised hindavad kokkuleppe rakendamist kaks aastat pärast selle jõustumist ning seejärel korrapäraselt, et vajaduse korral parandada ja tugevdada organi toimimist või kokkuleppe läbi vaadata.

Artikkel 21

Lõppsätted

1. Käesolev kokkulepe on kokkuleppeosalistele siduv. See jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Kokkuleppeosalised tegutsevad käesoleva kokkuleppe rakendamisel vastastikusel lojaalses koostöös.

(Brüssel), [kuupäev]

Euroopa Parlamendi nimel

...

Euroopa Ülemkogu nimel

...

Nõukogu nimel

...

Euroopa Komisjoni nimel

...

Euroopa Liidu Kohtu nimel

...

Euroopa Keskpanga nimel

...

Kontrollikoja nimel

....

*Euroopa Majandus- ja
Sotsiaalkomitee nimel*

...

Regioonide Komitee nimel

...